

[Elisabeth Bruun Olesen]

rigtigt, at reglerne ikke sikrer imod, at der kommer nye kræfttilfælde.

Så blev der sagt fra socialdemokratiets side, at man fra 1970 ikke havde konstateret nogen nye lidelser på Eternitfabrikken. (*Indsigelse*). Undskyld, men sådan opfattede jeg det, men selv om jeg har opfattet det forkert, så beviser det ikke spor, fordi kræfttilfældene netop er 20-30 år om at udvikles, så man på baggrund af det forbrug af asbest, som man havde i Danmark i 1970'erne, kan frygte en epidemi af både kræft- og asbestosetilfælde omkring årtusindskiftet.

Vi har været inde på, at det primært rammer dem, der arbejder på Eternitfabrikken, og dem, der arbejder på Roulunds Fabriker, men det rammer også de bygnings- og isoleeringsarbejdere, som dels bearbejder de nye produkter, dels er beskæftiget med nedrivning af ældre bygningsværker. Det er også rigtigt, at selv om dispensationen blev fjernet pr. 1. januar 1986, ville fortidens synder stadig væk hvile over os i mange, mange år endnu. Men det skal da ikke være et argument for, at vi ikke øjeblikkeligt fjerner dispensationerne.

Direktoratet har i et svar til VS i marts 1984 sagt, at asbestcementprodukter til byggebranchen så vidt muligt skal være tilpasset den påtænkte anvendelse. Bemærk: jeg siger så vidt muligt, for så vidt muligt handler faktisk om, at 60 pct. af de solgte færdigtillpassede plader skal tilpasses, at man faktisk skal save i de 60 pct. af dem. Erfaringerne viser – det siger svaret fra arbejdstilsynet også – at der ved anvendelse af hurtiggående værktøjer, selv med udsugning, kan opstå støvmængder i værdi omkring den gældende grænseværdi. Det vil sige, at der stadig væk er et problem dér. Asbestproblemet rammer også de mekanikere, der arbejder med udskiftning og reparation af transportmateriels koblings- og bremsesystemer, som mange har været inde på.

Vi har også spurgt arbejdsministeren sidste år, om man havde beregnet, hvor mange nye tilfælde kræft og lungehindekræft man kunne forvente ved den fortsatte asbestpåvirkning. Arbejdstilsynet har faktisk svaret ærligt og lige ud ad vejen, så ingen kan misforstå det. Arbejdsministeren har bekræftet i dag, at man ikke kan sige, at der ikke er en risiko for, at folk, der i dag arbejder med asbest, selv om sikkerhedsforanstaltningerne er for-

bedret, selv om den hygiejniske grænseværdi er blevet sat ned, ikke vil blive nye tilfælde. Man kan kun sige, at jo mindre man er udsat for det, jo færre tilfælde vil der komme, og det er selvfølgelig en logik, enhver kan følge med i, men det er bare ikke et tilstrækkeligt svar, ikke et godt nok svar.

Så har ministeren – og det er jeg da glad for – ved flere lejligheder givet udtryk for, at man ikke skulle kunne få kræft af at gå på arbejde. Med det in mente vil jeg godt sige til ministeren, at det for mig er intet mindre end en gåde, det, der nu er sket på autoværkstederne, en gåde, som viser, hvor følgeragtig fagbevægelsen har været over for arbejdsgiverne i denne sag. Man er nemlig i skøn forening nu blevet enig om at fjerne væsentlige beskyttelsesforanstaltninger på almindelige værksteder, eller mere korrekt, som der står, på det, man kalder kategori I-værksteder. Det skulle være værksteder, der udelukkende foretager udskiftning og mindre tilpasning af præfabrikerede friktionsbelægninger. Denne type skal nu kun opfylde de bestemmelser, som man absolut ikke kan dispensere fra, det vil sige, at der skal ikke længere udføres kvartalsvise asbestmålinger, og de ansatte skal ikke længere bære særligt støvafvisende tøj. Der skal heller ikke længere indrettes to omklædningsrum.

Hvad arbejdstøjet angår, er det sidste svar endnu mere forbløffende, fordi arbejdsministeren faktisk har svaret fru Alice Faber vedrørende risikoen for familiemedlemmer, at der ikke er nogen risiko for dem, når det særlige arbejdstøj, som kræves i forbindelse med asbesten, forbliver på virksomhederne, som skal sørge for opbevaring og renholdelse. Med de nye regler kan familiemedlemmerne til de ansatte automekanikere nu blive udsat.

Det er vigtigt at bemærke, at den type autoværksteder, som nu ikke mere er omfattet af reglerne, må foretage udskiftning af friktionsbelægninger, og ved udskiftning ligger hele hovedproblemet. Ved en udskiftning skal man faktisk først tage hjulet af. Når man tager hjulet af, kommer der gammel asbest ud. Dernæst skal man tage bremsetromlen af, og så kommer der også gammel asbest ud. I begge tilfælde støver det. Først når de to operationer er overstået, kan mekanikeren komme til med bremsevaskeren; det vil sige, at han har under to operationer faktisk været